

Ny Literatur.

Jens Nielsen, Fattigdommens Aarsag. Lægmandsbetragtninger. København, C. W. Stincks Bogh. 1887. (83 S.)

Hr. Jens Nielsen ønsker at »vække« Folk, at bringe dem til »klar Forstaaelse« af Fattigdomsproblemet. Men man »vækker« ikke Folk ved at bruge 83 Sider blot til at fortælle dem, at man selv har den Overbevisning, at det var bedre, om der paa Jorden levede 900 Millioner i Stedet for 1200 Millioner Mennesker; — de mange overflødige Ord dysser snarere i Søvn. I den »klare Forstaaelses« Interesse burde Forf. ogsaa have forklaret, hvorledes han tænker sig de 2 Millioner Mennesker, der lever i Danmark, reducerede til 1 Million. Ogsaa burde Forf. have søgt at gøre det indlysende, at Produktionen ikke afficerer deraf, om Producenternes Tal formindskes til det Halve; — »Maden blev ligegodt tilbage, om end 1 Million Mennesker [af Danmarks 2 Millioner] gik bort«, siger han; — men han beviser det ikke.

Jens Nielsen har i 3 Aar vandret som Undersøger i »Københavns Understøttelsesforening« i Rhabarberlandets yderste Spidser. I disse 3 Aars Undersøgelses-Vandringer søger han sin Berettigelse til at tale med. Men om han saa havde vandret i 300 Aar, er det ikke givet, at han blev i Stand til at løse sociale Problemer: fordi man har set fattige Folk og talt med dem, er det ikke givet, at man kan tænke Fattigdoms-Problemet igennem; der hører

mere til, — og dette mere mangler Jens Nielsen helt og holdent.

Her en lille Stilprøve, en enkelt Prøve paa, hvad Jens Nielsen præsterer, naar han fremstiller sine Tanker »saa klart som muligt«.

»Jeg vil«, siger han, »tage en Præst, som ingen Formue har og ikke har Raad til at leve som sine bedre stillede Kaldsfæller, men lever, hvad man kalder et tarveligt Liv. Men daglig spiser dog han og hans Familie sig mæt i gode og sunde Fødevarer; Klæderne, som han og hans gaar med, taaler maaske ikke Sammenligning med andre Præstefamiljers, men Legemet trives godt deri. Bøligen er maaske heller ikke fin, men den er lys og luftig, saa Helbreden udmærket bevarer. Se saadan en Præst vil uden tvivl blive kaldt en fattig Præst; men ved en Undersøgelse af Spørgsmaalet maa man ikke betragte ham som fattig. Kun dersom han nødtvungen, frivillig eller ubevidst lever under det, som er nødvendigt til Helbredens Bevarelse, saa kan han regnes at være fattig.«

Gennem hele Bogen lyser samme Klarhed som gennem det citerede Stykke: samtlige 83 Sider er ikke andet end en »nødtvungen« og dog »frivillig«, »ubevidst« og dog »bevidst« selvbehagelig Sladder.

Socialismus und Anarchismus in Europa u. Nordamerika während der Jahre 1883 bis 1886. Nach amtlichen Quellen. Berlin, Verlag von Richard Wilhelmi. 1887. (155 S.)

Den første Tredjedel af denne Bog, der bestaar af en Samling Artikler, som først saa Lyset i »Hamburg Correspondent« i Foraaret 1887, er helliget Tyskland. Forf., en udpræget Modstander af Socialdemokratiet, aabner sin Beretning med en Udtalelse om, hvor lidet den tyske Socialistlov har svaret til de Forventninger, der knyttedes til den. Ogsaa fra anti-socialistisk Side udtales det nu aabent, hvilket stort Misgreb denne Lov var, hvor ganske forfejlet den var; — men om at lade den falde vil man